

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 października 2020 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie z wniosku M. M. z udziałem W. Ł. o stwierdzenie nabycia spadku stwierdził, że spadek po J. M., córce P. i S., zmarłej 14 grudnia 2017 roku w S., ostatnio stale zamieszkałej w S., na podstawie ustawy nabył syn M. M. w całości z dobrodziejstwem inwentarza.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że spadkodawczyni zmarła w dniu 14 grudnia 2017 roku jako rozwiedziona. Pozostawiła syna M. M., innych dzieci nie miała. Spadkodawczyni nie sporządziła testamentu. Uczestniczka W. Ł. (1) nie została przysposobiona przez spadkodawczynię, była córką siostry spadkodawczyni.

Sąd zważył, że na mocy art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Na mocy art. 926 § 2 k.c. dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Zgodnie zaś z art. 941 k.c. rozrzucić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament.

W rozpoznawanej sprawie spadkodawczyni nie sporządziła testamentu, a zatem miało miejsce dziedziczenie ustawowe. Na podstawie art. 931 § 1 k.c. spadek po J. M. nabył jej jedyny syn M. M. w całości. Sąd Rejonowy wskazał, że postępowanie dowodowe nie pozwoliło na ustalenie, że W. Ł. (2) została przysposobiona przez J. M..

Apelację od opisanego postanowienia wywiodła uczestniczka postępowania, zaskarżając postanowienie w całości i wnosząc o jego uchylenie.

Skarżąca podniosła, że istnieją przesłanki, że jej zastępcza matka J. M. sporządziła testament w jednej ze (...) kancelarii notarialnych, ale uczestniczka nie może uzyskać informacji na ten temat. Skarżąca wskazała, że spadkodawczyni zapewniła ją, że mieszkanie wchodzące w skład spadku jako zapisane w testamencie wróci do skarżącej.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest niezasadna.

Ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Rejonowy jako prawidłowe i znajdujące oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, Sąd Okręgowy podziela, przyjmując je za własne.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego znajdujące oparcie w regulacji zawartej w art. 926 § 1 k.c. i nast. należy uznać za prawidłowe, a wywody apelacji za bezzasadne. Trafnie Sąd Rejonowy wskazał, że powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe może zatem zostać wyłączone jedynie przez prawidłowo sporządzony testament. W rozpoznanej sprawie, testamentu spadkodawczyni nie złożono do akt sprawy. Spadkodawczyni nie wyraziła więc swojej woli w przepisanej przez prawo formie testamentu, aby dziedziczenie po niej odbyło się według innych reguł niż wynikające z ustawy – Kodeks cywilny. Sąd Rejonowy zobligowany był zatem stwierdzić dziedziczenie na podstawie ustawy, z uwzględnieniem art. 931 § 1 k.c. Stosownie do wskazanej regulacji, w pierwszej kolejności powołane z ustawy do spadku są dzieci spadkodawcy oraz małżonek i dziedziczą oni w częściach równych. Spadkodawczyni nie miała współmałżonka, była rozwiedziona, zatem spadek nabył w całości jej jedyny syn.

Skarżąca w toku postępowania przed Sądem I instancji wywodziła, że jest przysposobioną córką spadkodawczyni i tym uzasadniła swój udział w sprawie (art. 510 § 1 k.p.c.). Przeprowadzone z urzędu przez Sąd Rejonowy wnikliwe postępowanie dowodowe nie wykazało jednak tej okoliczności. Z oświadczeń uczestniczki wynika także, że spadkodawczyni była zastępczą matką, co może oznaczać, że stanowiła rodzinę zastępczą dla siostrzenicy. Z oświadczenia skarżącej wynika również, że J. M. jako dotknięta chorobą nie sporządziła testamentu.

W apelacji z kolei skarżąca powołuje się na odmienną okoliczność, wywodząc, że spadkodawczyni sporządziła testament notarialny w S., jednakże uczestniczka nie może uzyskać jego odpisu. Wbrew wywodom skarżącej, po

śmierci testatora dostęp do treści testamentu będzie miała wyłącznie osoba, która została wskazana w testamencie jako uprawniona. Jeśli zatem, jak twierdzi uczestniczka, testament został sporządzony na jej rzecz, notariusz na wniosek uprawnionej udostępni testament. Ponadto istnieje Notarialny Rejestr Testamentów, wedle którego można ustalić, czy sporządzony został testament, jeśli wpisano go do rejestru. Wymaga to inicjatywy ewentualnego spadkobiercy testamentowego. Tymczasem skarżąca najpierw w postępowaniu przed Sądem Rejonowym, a następnie przed Sądem Okręgowym próbuje przerzucić ciężar poszukiwać wskazywanych przez nią sprzecznych okoliczności na sąd, sama nie podejmując żadnych działań. Sąd oczywiście miałby obowiązek zażądać testamentu, gdyby wskazano, gdzie został sporządzony, ewentualnie kto go przechowuje, jeśli zachodziłaby trudność z dostępem do tego dokumentu (por. art. 646 k.p.c.).

W sprawie o stwierdzenie nabycia spadku obowiązkiem uczestników jest złożenie wszystkich testamentów spadkodawcy i rzeczą dziedziczącą jest zadośćuczynienie opisanemu obowiązkowi. Skoro skarżąca nie wypełniła wskazanej powinności, należy przyjąć, że spadkodawczyni nie sporządziła testamentu, co uzasadnia stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy.

Ponadto, jak zauważył już Sąd Rejonowy w pisemnym uzasadnieniu, w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku ustala się, kto nabywa spadek i na jakiej podstawie, natomiast ustaleniom i orzeczeniu nie podlega skład spadku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., oddalił apelację jako niezasadnioną.